

A jednak kolej!

Podróżni, pasażerowie, turyści. Przewozy osobowe koleją w ujęciu historycznym i współczesnym

VII INTERDYSCYPLINARNA KONFERENCJA NAUKOWA

23–24 października 2024 r.

Centrum Historii Zajezdnia
ul. Grabiszyńska 184
Wrocław

Ośrodek „Pamięć i Przyszłość”, prowadzący Centrum Historii Zajezdnia, jest samorządową instytucją kultury Miasta Wrocław współprowadzoną przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Instytucja naukowa.

23 października 2024 r. (środa)

Rozpoczęcie konferencji (godz. 9:00)

A jednak kolej! – pomysł, idea, miejsce. Przywitanie uczestników

Sesja I (9:15–10:55)

Jacek Wesołowski, Politechnika Łódzka

Wagon, czyli dylizans na szynach: długie trwanie nieracjonalnych praktyk w kolejnictwie

Andrzej Mielcarek, Szczecin

Znaczenie przewozów osób kolejami w XIX w. a koncepcja oszczędności społecznej.

Przegląd badań

Paweł Mierostawski, Warszawa

Kolejowa IV klasa na ziemiach polskich i jej dzisiejsze pozostałości

Marcin Jarząbek, Uniwersytet Jagielloński

O podziale klasowym pasażerów w XIX i XX w. – w stronę równości, ale powoli

Kajetan Olejko, Uniwersytet Gdański

Od stacji pocztowej w Gdańsku do pasażerskiego dworca kolejowego Gdańsk Brama

Wyżynna. Zawiązanie gdańskiego węzła kolejowego do 1870 r. a ruch pasażerski

Dyskusja (10:55–11:15)

23 października 2024 r. (środa)

Sesja II (11:35–12:55)

Tomasz Gałwiaczek, Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich

Linie kolejowe na ziemiach polskich w świetle prasy warszawskiej XIX wieku

Dariusz Opaliński, Uniwersytet Rzeszowski

Sensoryczne doświadczenie podróży koleją na ziemiach polskich na podstawie dziewiętnastowiecznych wspomnień, pamiątek i listów

Grzegorz Michalak, Warszawa

Wąskotorowe kolejki dojazdowe i ich wpływ na rozwój aglomeracji warszawskiej w XIX wieku i w pierwszych dekadach wieku XX

Adam Pacześniak, Centrum Historii Zajezdnia / Ośrodek „Pamięć i Przyszłość”

Pozdrowienia z pociągu. Pocztówka jako źródło do badań nad historią kolei na Dolnym Śląsku

Dyskusja (12:55–13:15)

Sesja III – Komunikaty (13:15–13:45)

Michał Wychodil, Artur Marsy, Klub Sympatyków Kolei we Wrocławiu

Ochrona zabytków kolejnictwa w ramach stowarzyszenia O.P.P. na przestrzeni 30 lat działalności

Katarzyna Szczerbińska-Tercjak, Fundacja Ochrony Dziedzictwa Przemysłowego Śląska

Zamiast węgla wozimy turystów – doświadczenia oparte na reaktywacji pociągów turystycznych prowadzonych przez parowóz w latach 2015–2021 na Dolnym Śląsku

Przerwa (13:45–14:45)

23 października 2024 r. (środa)

Sesja IV (14:45–16:05)

Dominika Płócienniczak, Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Kaliszu / Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej w Kaliszu

Ruch pasażerski kolejki wąskotorowej w Kaliskiem w okresie dwudziestolecia międzywojennego

Agata Bryłka-Jesionek, Muzeum Górnośląskie w Bytomiu

Tematyka transportu kolejowego na łamach polskich czasopism turystycznych okresu międzywojennego

Zbigniew Bereszyński, Opole

Kolejowa komunikacja pasażerska na pograniczu polsko-niemieckim w świetle zachowanych dokumentów

Natalia Szumska, Muzeum Historii Polski

Kolej na Warszawę – jak „Wiedenska” otworzyła warszawiaków na nowoczesność

Dyskusja (16:05–16:25)

23 października 2024 r. (środa)

Sesja V (16:45–17:45)

Monika Tomkiewicz, Instytut Pamięci Narodowej

Transporty kolejowe z Gdyni do Generalnego Gubernatorstwa w czasie wysiedleń w 1939 r.

Karol Kordas, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Przewozy osobowe Kolei Wschodniej w okresie II wojny światowej

Marcin Medyński, Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Skarżysku-Kamiennej /

Fundacja Pamięci Jana Blocha

Specjalne pociągi i wyjątkowi podróżni na stacji Bzin/Skarżysko/

Skarżysko-Kamienna

Dyskusja (17:45–18:05)

24 października 2024 r. (czwartek)

Sesja VI (9:00–10:40)

Bartosz Kruk, Jarosław Szczuryk vel Szczerbera, Wrocław

Wczoraj i dziś pociągów specjalnych w Polsce

Radosław Szewczyk, Archiwum Wojskowe w Oleśnicy

Sokiści – żołnierze – pasażerowie. Pociągi pancerne SOK

w latach 1946–1948 jako środek walki, transportu oraz miejsce zakwaterowania

Mariusz Zajączkowski, Instytut Studiów Politycznych PAN / Wojskowe Biuro Historyczne

Udział Polskich Kolei Państwowych w akcji „Wisła” w 1947 r.

Janusz Kowalczyk, IPN Oddział w Rzeszowie

Samodzielne Bataliony Ochrony Kolei w strukturze Korpusu Bezpieczeństwa

Wewnętrznego. Organizacja i zarys działań w latach 1945–1947

Przemysław Benken, IPN Oddział w Szczecinie

Pociągi grozy. Przestępstwa popełniane na osadnikach polskich udających się koleją na Pomorze Zachodnie w 1945 r.

Dyskusja (10:40–11:00)

Sesja VII (11:20–13:20)

Mariusz Kałczewiak, Universität Potsdam / Uniwersytet Wrocławski

Znaczenie kolei i tramwajów dla Żydów warszawskich na początku XX wieku

Dawid Keller, Koleje Śląskie

Strategie wpływu na konstrukcję rozkładu jazdy pociągów pasażerskich na Górnym Śląsku w XX w.

Ariel Ciechański, Michał Niedzielski, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN

Rozkłady jazdy publicznego transportu zbiorowego jako źródło danych do zastosowania GIS w badaniach o charakterze geograficzno-historycznym

Jakub Łubocki, Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Nieutilitarne wykorzystanie informacji z kolejowych rozkładów jazdy do badań naukowych

Mateusz Górecki, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Działalność Przedsiębiorstwa Wagonów Sypialnych i Restauracyjnych „WARS” w okresie PRL

Mariusz Opaliński, Uniwersytet WSB Merito Wrocław

Transeuropejskie przewozy pasażerskie wczoraj i dziś

Dyskusja (13:20–13:40)

Sesja VIII (14:40–16:40)

Marek Zawadka, Muzeum Historyczne w Lubinie

Dlaczego kolej Nie! Obsługa ruchu osobowego na terenie Zagłębia Miedziowego

Paweł Jakuboszczak, Muzeum Piaseczna (w organizacji)

Przewozy pasażerskie na Śmigielskiej Kolei Wąskotorowej jako przykład transportu lokalnego

Jacek Potocki, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Znaczenie kolei dla dostępności komunikacyjnej turystycznych obszarów Dolnego Śląska

Agnieszka Bednarek-Bohdziewicz, Uniwersytet Gdański

Autoteliczność kolei i pociągowych podróży na przykładzie Kaszub

Monika Izabella Dębowska, Uniwersytet KEN w Krakowie

Kolej wąskotorowa w pamięci mieszkańców Chodowa i Charsznicy

Justyna Czajkowska, Uniwersytet Opolski

Pociąg jako scena społecznych interakcji. Przestrzeń w pociągach dalekobieżnych w Polsce i jej rola w budowaniu relacji międzyludzkich

Dyskusja i zakończenie konferencji (16:40–17:00)